

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

POLITIKAI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca 155. szám Gergurov-féle házban,
nova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető köz-
lemények intézendők és minden díjak fizetendők.

A bácsmezei nemzeti párt hivatalos közlönye.
Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.
Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 frt.
50 kr. — Egy hóra 85 kr.
Egyes szám ára 10 kr., a vasárnapi szám 15 kr.

Felhívás a választó polgárokhoz!

A bácsmezei nemzeti párt elnöke, Szemző István ur következő figyelmeztetést intézte a megye választó polgáraihoz:

Tisztelt Uram!

Miután pártunk sikeres működésének első alapfeltétele, hogy mindazok, a kik a párthoz tartoznak a képviselőválasztók névjegyzékébe felvétessenek, kötelességemhez képest, tisztelettel kérem, legyen szives hatáskörében odahatni, hogy minden egyes választó, miután az összeírások most vannak folyamatban, közvetlen meggyőződést szerezzen arról, hogy a névjegyzékbe fel van-e véve?

Zombor, 1896, július hóban.

hazaifui üdvözléssel,
Szemző István,
pártelnök.

Bácsmezei a képviselőválasztás küszöbén.

Korainak mondják még a képviselőválasztási mozgalmakat s szeretik megvádolni az ellenzéket azzal, hogy *kezdeményezi* a harcztot.

No hát az ellenzék alig mozgult egyet. Holott kormánypártnak már csaknem minden kerületben van jelöltje. Legutóbb már Zomborra nézve is jelöltet hirdettek, miatt a kerületek egy részében már régen folyik a kormánypárti korteskedés. Hiszen Bezeredy ugyszólván ott lakik a Tompa kerületében s az összes kormánypárti kortes-fogásokról is közelébb le fogjuk rántani a leplet. Tehát nem áll az, hogy az ellenzék kezdeményezte a

harcztot. De azt készségesen beismerjük, hogy időszerűnek tartjuk: — a képviselőválasztásokkal foglalkozni.

Hiszen legjobb esetben is csak félév választ el bennünket attól, már pedig öt éves parlamenti ciklusok mellett a választási mozgalmak a dolog természete szerint — nagyobb hullámzást okoznak s korábban megindulnak.

Ha valóban félévünk van a szervezkedésre, jelölt-keresésre s álláspontunk megerősítésére: akkor itt az ideje, hogy tegyünk már valamit! Hiszen a halogatás soha se bizonyult jó győzelmi eszköznek.

Bácsmezei a mostani képviselőválasztás alkalmával szokatlan nagy erőt fog kifejteni. Ezt látjuk ama stratégiai fölvonulásokban, melyeket a néppárt nyiltan s a kormánypárt beszámoló beszédek köpenyében elkövet.

Még eddig a legkevesebbet tett a nemzeti párt. Igaz ugyan, hogy híveit nem most toborozza, s jól ki próbált elvű harcztosai zászlóját semmiféle párt kedveért el nem hagyják s így bátran várhatott eddig.

De ezentul a várakozás aligha fog célravezető lenni. A kerületek tudni akarják, kik lesznek jelöltjeik, hogy a választókat tájékoztassák.

Eddig a következők tekinthetők bizonyos jelölteknek:

Zomborban: dr. Drakulits Pál, nemzeti párt. (A kormánypárt dr. Thurszky Zsigmond urat hozza forgalomba, de ez még nem végleges.)

A kernyai kerületben Fernbach József nemzeti párti áll szemközt Piukovits József kormánypártival.

A hódásghí kerületben: Ertl János, nemzeti párti, ellenjelöltje még nincs.

Az apatini kerületben egyik pártnak sincs még jelöltje. A kerületben a nemzeti párt részéről nagy népszerűsége van dr. Donoszlovits Vilmosnak, a kit a néppárt is támogatna, miután híve a „revizió“-nak; kormánypárti

részéről egy ideig Fernbach Antalt emlegették, újabban Bedeó Albertet.

A rigyiczai kerületben Latinovics Pál a hivatalos kormánypárti jelölt, s Latinovics Ernő a nem hivatalos. Interduos litigantes Paul Kálmán nemzeti párti győztes lehet, bár hírlík, hogy Maison rigyiczai plébános is föl akar lépni.

A titeli kerületben Zákó Milán kormánypárti jelöltnék nemzetiségi ellenjelöltje lesz. Az ó-kanizsai kerületben Bezeredy kormánypárti mérközik Tompa függetlenségével.

Zentán egyedül áll Szabó László függetlenségi.

Az almási kerületben alighanem Siskovich Tamás kormánypárti lép föl, Olay függetlenségi ellenében.

Az ó-becsei kerületben Gombos főszolgabíró kormánypárti fog mérközni a függetlenségi párttal, melynek itt még nincs jelöltje.

A tovarisovai kerületre nézve téves, mintha lapunk szerkesztője lenne a jelölt, bár a kerületben nevét hangoztatják. Azonban a néppárti mozgalmakra való tekintettel itt a nemzeti pártnak majd csak akkor lesz módja határozni, ha megismeri a választók általános gondolkozását. Grómon nem fog föllépni.

Ha várakozás ellenére föllépne, — bukása nagy lesz.

A kulpini kerületben még nincs biztos jelöltje a nemzeti pártnak. Dr. Ivánkovits Iván kormánypárti jelölt.

Baján Plosz a kormánypárt jelöltje, ellene a függetlenségi párt állít jelöltet.

Ujvidéken Rohonyi kormánypárti mérközik dr. Visontai függetlenségi-vel, de ez utóbbi föltétlenül győzni fog.

A kula-verbászi kerületben Kozma kormánypárti ellen dr. Hadzsy lép föl nemzeti párti programmal s biztosan győz.

Mindezekből kitűnik, hogy Bácsmezei erős harcztok színhelye lesz, s nem korai: megfújni a harczt harsonát.

A mi a néppártot illeti, — önálló küzdelmet nem folytathat, de mint „ellenzék,” hasznára lehet valamennyi ellenzéki pártáryaltnak, de semmi esetre a kormánypártnak.

A hódásghí népgyűlés.

A vasárnap megtartott néppárti gyűlésen mintegy 10 községből jöttek össze emberek, túlnyomóan német, harmadrészből szerbek, bunyevácok, sokákok voltak és Bács, Veprovác, Bogojovo, Doroszló községekből magyarok, nemzetiségi szónokok. Kiváltképpen azt hangoztatták, hogy nem kívánunk többet, mint a mit a törvény kimond, hogy ezek nemcsak papíron legyenek és csak választások esetén kortesfogásul kerüljenek szóba.

Erről beszelt a szabadkai Karanovics M. György. A szónok szerint a néppárt a nemzetiségekkel szemben méltányosságot ígért, mi azt kérjük a néppárttól, meddig terjed ez a méltányosság? Mi csak a törvények keretén belül ohajjtjuk. Ha ezt a néppárt megígéri, szívvél lelekkel hozzácsatlakozunk. Hatalmas zsviózással üdvözölték a szónokot a jelen-volt szerbek, kik között az értelmiség is elege képviselve volt.

A mit ezután mondott, az meg érdekebb. A szónok azt kiáltotta a tömeg közé: Eleget megmagalmaztak minket, szakadároknak, pánszlávoknak mondtak . . . Ez hazugság! Hazugság! zugták a hallgatók. El akartok té szakadni Magyarországtól? vetette föl a kérdést a szónok. Nem! volt a válasz. Oroszokká akartok lenni? volt az új kérdés. Nem, soha! — Nos, vagott bele a néppárt ügyébe a szónok, ha a néppárt törvényes alapon áll, a mint mondja, akkor mi oda fogunk menni és azt kiáltjuk! Zsvió néppárt!

A szónokot a gyűlés után a szerbek és bunyevácok tarka csoportja kísérte a gyűlés színhelyéről, melyet a községen kívül tartottak, vissza a községbe. A gyűlésen

Zelenyák János az ő szokott bohóc gesztikulációi kíséretében visszautasította a liberálisok vádját, mintha a néppárt a felforgatás pártja volna, mert ők békét ohajtanak a nemzetiségek között és a feldult vallási békét is visszaszerezni ohajjtják.

Zichy Aladár gróf, a gyűlés elnöke egyebek között Deák Ferencz egy példáját hozta föl, midőn a kiegyezés előtt egy osztrák diplomata arról kérdézködött Deáknál, hogyan lehet Magyarországot megpuhítani? Mire Deák ezt felelte: Magyarországot olyan, mint egy tojás, minél tovább főzik, annál keményebb lesz. Minél többet üldözik a néppártot, annál kitartóbb lesz a harcban. Mi törvényes alapon állunk, alkotmányos ogunkat gyakorolni akarjuk és fogjuk is, mondta Zichy Aladár. A hol a király iránti szeretetet és térvénytisztelést hirdetik, azt csak ragalmazók mondhatják felforgatóknak. Rosszakaratu híresztelések, neveléses alármbírek minket megriasztani vagy félrevezetni nem fognak.

A gyűlésre a környékbeli községekből a jegyzők és két szomszédos járásból a főszoigabírák is eljöttek, a gyűlést végig hallgatták, de mintha annak elege csendes lefoilyását hátráltatni akarták. A gyűlés általában elege nagy érdeklődés mellett folyt le.

Nyári-levél.

Bodrogh-Monostorszegh. 1896. július 13.

Habár más dátumot is választhattam volna, — mégis a bennem viaskodó keserű érzelmeknek (nem a Hunyadi János-fele keserűvíz által okozva) és az alább leirt szomorú eseménynek leginkább megfelel, az általam odabiggyesztett 13-as szám.

Még a tintam sem elege fekete, sem tollam elege avatott, e gyász leírására!

Mégis megkísértem e negható, — szívet és lelket facsaró történetet, mocsoktalan alizeirin tintába mártott, kifogástalan minőségű Hadimuth-fele fenyés alumínium tollal meg-

örökíteni. — Oh, mert tudom, hogy vannak még gyöngéd lények, kik nemesen érző szívvel és hő érzelmekkel béelt kebelrel rendelkeznek, — kik az „oh szerelem!” édes-kinos gyötrelmeit nemcsak Tatár Péter agymálasztó történeteiből tanulták meg ismer-ni, hanem önmaguk is átéltek annak minden gyönyöreit és keserveit, egészen a „kölesönös gyűlölet” alapján megindított válóperig.

Tehát elő a fárbával!

Még soha oly vidorán, annyí kellemel és oájjan nem vonultak ki, a mi községünk nagybecsült tógyesei az ő saját külön park-klubjukba (érsd : községi marhalegelő) mint ezelőtt circa 2 hónappal.

Nemcsak a hajadon és nem hajadon — tehenek, de még a legélemedettebb anyóstehenek is, marhamódon dobogó szívvel lesték reggelenként, a csordás-kürt hívó szózátát és észbontó mosollyal s ingerlő attitűdök mellett verődtek össze a kivonuláshoz.

Míg szemükből azelőtt a legmarhább lemondás volt kiolvasható és csöndes rezignációval vonultak el a faluháza előtt, — most a gyönyör, a vágy lángheve villant meg a szép szemekben s hátalét pillantásokot vetve a faluházára, legpárolgóbb közsönetüknek 600 lapátra való szerény, de kézzelfogható jelét raktak le ott egy érzemlő, egy gondolatlól áthatva.

Tehén — ő nagyságáék ez en örvedetes kedélyváltozást, egy újonnan szerződte-tett ifjú, délczeg bika-lovag idézte elő.

Nevezük őt „Gyuszi“-nak. —

Ő volt a tehén-hölgy szívek bálványa, az ő álmaik megrottója, bus bögsűk okozója, kérdözésük akadályozója és a rút feltekenység előidezője.

A többi hajlottkorú bika-lovagok szinte éreztek, hogy miként szorulnak le a szerelem küzdteről, de elvégre maguk is belátták, hogy az ő vonzalniuk tehén-ő nagyságáékhoz már inkább atyai színezetet kezd öltetni s képtelenek megfelelni ama vágyaknak, mely mindent pótöl ez életben, — de a melyet

TÁRCSA.

Megcsalva.

— Rajz. —

(A „Z. és V.” eredeti lárcája.)

Írta: Balla Jenő.

Szemére huzta a kalapját, s fejét lehajtvá sietett végig az utcán. Az öreg Miska bácsi megállott, úgy nézett utána. Csóválta a fejét, nem tetszett már ez a gyerek egy idő óta az öregnek. A templom előtt le sem emelte a kalapját, a mint máskor tenni szokta — eszre sem vette most azt, vagy tán az Istenre is megharagudott.

Mikor kiért a csermelyhez, ledől a pázsitra s úgy bámult, hol a vízbe, hol a tiszta, kék égboltra; kúszált haját ujjáival turkálta össze-vissza s mikor már elege kibámulta magát, könnyek lopóztak a szemeibe; talán a nap ártott neki is talán . . .

Eh . . . megtörölte kendőjével azokat az ábrándosra — koncátlan szemeket, hogy azok nem tudják eltitkolni a lelki bút, a lelki örömet, törülgette, de folyton több könny gyűlt össze benne, s végig pergett halovány arcán. Röstelte magát. Ne lássa az ő könnyelt senki se. Ne lássa a

bűját a csermely, nehogy elegelje annak a . . . no, hogy is mondja csak . . . annak a gonosznak, hogy fáj a lelke, fáj a szíve annak az ifjunak, a kit úgy rászédett, ne lássa a könnyűt a susogó falomb, nehogy elsuttogja annak a . . . annak a csapodárnak, hogy van ám még igazán érző szív, van ám még fájó, csalódott kebel e világon.

Nem akarta, hogy az Isten is lássa az ő bűját, nehogy megsajnálja . . . nehogy talán szánalmat és meggondolásában egy eszmét adjon annak a lánynak, hogy hát mégis csak csinos gyerek, nem visszataszító, kár volna szegény bolondért, ha valami kárt tenne magában hát Isten neki, no . . . nem bánom!

Nem! Ezt nem akarta! Most már ha oda omlana lábái elé, azután összetenné azokat a habfehér kezeket előtte, s úgy kérne bocsánatot, még akkor sem tudna megbocsátani neki, ha úgy kérne szerelmet, még akkor sem tudná szeretni. Szeretni csak egyszer lehet! Szeretni ésszel nem lehet. Szív nélkül, vagy megbénult érzéssel most már nem tudná szeretni.

Szerete egyszer. Nem is oly rég. Alig egy órája, hogy nem tudja szeretni. Nem tud érezni. Nem érez mást, mint hogy fáj

valami a keblében, máskor is voltak fájdalmaik, de azok ehhez képest . . . összehasonlíthatlanok voltak.

A csillagok kezdtek előbujni, olyan szépen ragyogott le az az egy, ott az is az ő házuk fölött van, az az esthajnal csillaga. Bizalom, remény, vígasztalás nyilatkozott meg fényében, hit és erő buzdítás és kitartás. Miért bujt ki e csillag, hogy megadja az utolsó tördőfést? Hiszen az ő fényénél fűzte rózsakoszorúba reményeit, most az is jó lesz a fejfájára. Azt a csillagot nézték önfeláttan együtt ott a lugas előtt egy kis gyepadon, kez a kézben volt, s úgy bámultak bele, mintha áldást adta volna rájuk, pedig akkor hintete átkát ez a csillag.

Akkor is, most is egy vágy támadt a keblében e csillag láttára, a halálvágy.

De milyen akkor, s milyen most!

Akkor úgy susogta annak az édesnek, hogy milyen jó is lenne, így, a hogy most vannak, egymást átölelve, ajak az ajkon egybeforrva, — ha most meghalhatnának. Milyen édes lenne az!

Talán már akkor érezte, hogy elfogja veszíteni, talán már akkor szeretett volna abban a tudatban, vele együtt meghalni, hogy az övé, és senki másé.

nem képes pótolni semmi, — de semmi sem!

Gyuszi volt tehát a nap hőse naponként, — ő volt a tehén-ő nagyságáék deli gardes des dames-ja.

Sokatjelentő pillantásokkal vettek tőle bucsút kedves barátói, ha a marha-kasszinótelepről visszatérve, ki-ki felkeresé jászolos otthonát.

Gyuszi lebilincselve tartá az összes állományt s nem egy mellőzött, szende tehén—bakfis ajkíról hangzott fel a melabús románéz:

— „Oh szerelem
Büvös-bájos érzelem!
Hol, merre jársz,
Hogy rám nem találj!?” —

A legvénőbb anyós — tehének sem tudnak visszaemlékezni ilyen poétikus marha — idyllre.

De hiába! — meg a marha—boldogság derült eget is beritóják néha a fájdalom és gyász sötét felhői! —

Ugyanis, Gyuszi egész valóját rabláncz-ként kötö le, egy bájos idomú, poétikus érzelmű hajadon-tehén, mely úgy intelligenciája, mint szellemesség tekintetében hat marhafejlet volt előnyben társnői fölött.

Egyszóval ez az anygali teremtés, mely benyomást gyakorolt Gyuszira.

Gyuszi detto befolyást akarván gyakorlati ideáljára, mely érzelemtől áthatott marhahangon éneklé el a gyepen, — szerelmi dalát:

„Szeretlek Roxeláne
Csak téged, — ganzc alláne . . .“

És a vad, fékvesztett szenvedély. —

(Közelebbi adatok a monostorszeghi községházán a hivatalos órákon kívül, készséggel közölhetnek négy szemközt az érdeklődőkkel.)

Szegény Gyuszi, a szerelem betegje lett! Gyógykezelését merő álszeméremből elmulasztották s kimondták rá a halálos ítéletet.

S most, minek ez az élet, nélküle!?

*

— Anyjuk gyujts hamar világot!
— Mi az, az Istenért. Hol jársz ilyen késő éjszaka.

Ne kérdezz, anyám, lihegi — gyujts világot.

Nyűgve óvatosan tesz le valamit a földre, s nagyot lélegzik, mint mikor az ember valami nehéz dologtól szabadul meg, nagyot sóhajt s nyűgi:

— Beh bolond ez a világ!

Az „anyjuk” rémülten tipeg elő egy fagyú gyertyával, s mikor a földön fekvő fekete tárgyat észreveszi kétségbeesve kiálja:

— Jezus, Maria, Szent József!”

A gyertyát elejti, hogy újból sötétség borítja be azt, a mit látott, de a mi oly rémítő volt reá nevezte.

Az öreg Miska bácsi meg morgott valamit az asszonyi észről, s ő maga gyújtott világot, hogy az ágyra fektesse ezt a szerencsétlen fiatait, a ki elég ostoba volt egy leány miatt életét megenni. Lefektette s apolta az időközben magához tert „anyjuk”-kal együtt.

Óda ült az ágya szélére, s hosszan nézte a halvány, hosszú arcot, s felsóhajtott,

Szem és foltanuk állítása szerint, — meglátva Gyuszi a véres előkészületeket, ráveté nagy szeméit hóhérajaira és a legmarhább nyugalommal csak annyit mondott, hogy:

— „Az okosabb enged!” —

Leválták, — húsát kimérték és az utolsó „czuvag”-ig mind, mind, mind megették. Ez a Gyuszi — bika szomorú története!

Hunyor.

Politikai hírek.

Elvi határozat anyakönyvi ügyben. A magyar királyi belügyminiszter Pestvármegye alispánjának folyó évi márczius hó 14-en tett jelentésére, melyben kérdést intézett hozzá az irant, hogy milyen okmányokat kell azok alatt az iratok alatt érteni, a melyeket a renDELETEZ képest a kihirdetés alól felmentést kérő feleknek a nyilatkozaton és születési bizonyítványaikon kívül be kell mutatniok, annak igazolása végett, hogy köztük házassági akadály nem forog fenn, értesíti őt, hogy a felvetett kérdésben általános utasítás nem adható, minthogy esetről-esetre a konkrét körülmények szerint kell azt megítélni, hogy minő akadályok foroghatnak fenn a házassulók között s következőképen a bizonyítványnak mire kell vonatkoznia.

Igy például, a mennyiben a törvényhatóság első tisztviselője a kihirdetés alól felmentést kérő nő születési bizonyítványából arról győződnék meg, hogy 16. évet még be nem töltötte, nem elégedhetik meg a házassulók azon nyilatkozatával, hogy köztük tudomásuk szerint házassági akadály nem forog fenn, hanem a fejletlen kor akadályai alól adott felmentést is követelni tartozik.

H I R E K.

— **Kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Székely Sandort az újverbasi községi almagisztrumhoz végleges rendes tanárrá nevezte ki.

— **Az érdem jutalma.** Mindenki ismeri a zombori m. kir. adóhival jóváírás ellenőret: *Popovits István*. Hisz csak a múlt év október havában ülte meg fényes barati

talán megértette, talán sajnálta, talán fájt neki az ifjú boldogtalansága.

Az öreg asszony megtörödelte a kezét, s Isten bocsánatát kérte az ifjú bűnéért.

S a boldogtalan lázalmából kezdett felésmélni:

— Soha se tudnám szeretni többé!

S felnyitotta a szeméit. Körülnézett. Révetegen, faradtan. Csak később jött tudatára a történeteknek, fájdalmasan nézett körül.

Miért mentették meg őt. Szeméit körül jártatta az alacsony szobában, mintha valakit keresne. Milyen jól esett volna, ha meglátta volna itt őt, a csalfát, milyen enyhítő lett volna fájó lelkére, ha az Ő puha kezét ápolták volna, milyen kimondhatatlan boldogsággal ölelte volna lihegő keblére, édesen suttogva:

— Megbocsátok, — mert nagyon szeretlek!

Milyen szép lett volna a halálból az ilyen feltámadás, az ilyen ébredés.

A fal felé fordult és kimondhatatlan fájdalommal suttogta:

— Milyen jó lenne meghalni!

körben állami szolgálatának 30 évi jubileumát, melyről annak idején lapunkban is megemlékeztünk. Most a pénzügyminiszter a külföldi kir. adóhivatalhoz nevezte ki adótanácskik. Szép bizonyítéka ez annak, hogy a csendes munkásság érdeme el nem maradhat. Popovitsnak, a ki annyi jó barátot tudott maga köré gyűjteni, a ki a zombori közönség rokonszenvet udvarias modorával annyira megtudta nyerni, most, midőn — sajnálatunkra — a körünkből tavozni készül, a magunk részéről is nem csak az előlepteéshez gratulálunk, de egyszerűen kívánjuk, hogy a külföldiakknak is oly sokáig szerezen örömet tiszta barátságával és vasszorgalmával, mint a meddig a zomboriakknak szerzett.

— **Buday Gerő**, a zombori főgymnasium tanára, lapunk munkatarsa a l. é. augusztus 21-en tartandó országos hittanári gyűlésen „*A vallás tanárok állása és anyagi helyzete*” pontnak előadója lesz. A gyűlés elnöke a herceggprimás megbízásából Bográd István, a budapesti tudományegyetem új rektora lesz.

— **Az érseki egyházmegyéből.** Átelyeztettek kaplani minőségben: Cziráky Gyula Homokmegyről Bogojevára, Fiedler Lajos Hódásághról Hajósra, Greinich Ferencz Szent-Tamasról Homoknegyire, Pav Ferencz Madarásról Moholyra, Rausch Mihály Hajósról Vaskútra, Schmidt Geza Bogojeváról Miskere, Schwerer Imre Garáról Hódásághra, Varga István Cantaverről Szent-Istvánra. Ujmisések elhelyezése kaplani minőségben. Agaity Boldizsar Garára, Hegedüs Lenárd Csantaverre, Resch Ignác Karavukovára, Revay Tibor Szent-Tamasra, dr. Amon Pál római tanulmányait befejezven Madarásra megy kaplannak.

— **Névmagyarosítás.** Krausz Bernát kulai illetőségű lakos valamint kiskoru Ilona és Henrik nevű gyermekei vezetéknevének „Csajagi”-ra kert átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Választási mozgalmak Ujvidéken.** AP. H-nak irjak: Ujvidéken is erősen készülnek már a közelgő képviselőválasztásra. A neppárt, mely eddig csak titokban folytatta aknamunkáját, immar nyitlan is kibontotta zászlaját. Jelöltje, mint hírlík, dr. Adamovich István ujvidéki ügyvéd lesz. A függetlenségi párt Ugron traktója is erősen agitál e kertületben; jelöltje ismet dr. Visontai Soma, a kerület jelenlegi képviselője. A szabadelvűpárt részéről mindezekkel szemben Rohonyi Gyula, jelenleg a hódásági kerület képviselője, lep föl. Ugy a „Branik”, mint a „Zasztava” folszóltja a szerbeket, hogy egyelőre passzív magatartást kövessenek, egy partnak se tegyenek kötelező ígérletet és csak közvetlenül a választást megelőzőleg csatlakozzanak azon parthoz, mely érdekeik leghathatósabb támogatását ígéri.

— **Bácska a vörös keresztben.** A magyar szt korona országainak vörös kereszt egylete kiadta evi jelentését. A terjedelmes kötetből, mely részletesen beszámolva a mult evi működéséről, az egyesület magasztos misz-szójáról tesz tantságot, kivesszük azt, a mi bennünket közelebről érdekel: hogy mily része van Bácskanak a vörös kereszt egylet működésében. A *Baja* városi választmányt, mely 1880-ban alakult s összesen 199 tagja van, Pető *Szentély Lipót* és dr. *Hegedüs Aladár* képviselik. A *szabadkai választmány-nak* (1886-ban alakult) 513 tagja van, *Szigethy József* képviseli. A *zombori választmány*, mely 1883-ban alakult, tudvalegőleg felszólt. Főkegylete pedig van: *Hódásághon* (al. 1881.) 101 taggal. *O-Becsén* (al. 1881.) 132. taggal, *Titelen* (al. 1882.) 129 taggal és *Ujvidéken* (al. 1882.) 133 taggal. A *bács-almási* és a *kulai* főkegylet felszólt. Megemlítjük meg, hogy *Zombor* városának az egylet *Erssébel*-kórházában 1000 fitos agyalapítvány van.

— **Jótekonyság.** Siskovits Tamás, bács-almási dugszázlag földesur elhatározta,

hogy 600 bács-almásit a saját költségén fölúztat a kiállítás megtekintésére a fővárosba. — Idáig dicséren valós és jeles cselekedet a dolog. Csak hogy mint e hír kíséretében értesülünk ebből a jóból ugyan részről 600 ember, de csak olyan, a melyik választó polgár s az is csak annak fejeben, hogy a beálló választások alkalmával — *Siskovits Tamásra* szavaz, a ki kormányparti jelöltnek áll fel. Az egész tehát, — egy nagyszabású bár, de közönséges *korteszfogás*.

— **Tűz.** F. hó 13-án délután 1/22 óra tájban özv. Ballun Jánosné nadedeales háza gyugyulat és a ház hátsó része nagy gyorsasággal leégett. A tűzoltóknak sikerült azonban a tűz tovatérjedését, — a mi a csupa nadedeales ház között csinos kis veszelty okozhatott volna — megakadályozni. A ház biztosítva volt.

— **Ifju apagyilkosok.** Topolyai levelezőnk írja: Becskey József városi csőzt, két fia — az egyik 16 és a másik 17 éves mult éjjel fejszékkel agyoncsapta. Becskey csak nem régen tért haza a vaci fegyházból, ahol egy hajmeresztő gyilkosság miatt 7 évet töltött. Többször értesült Becskey arról, hogy míg ő a börtönben sínlődött, addig csinos felesége nem a legerközsőbb életet folytatta. E miatt gyakran heves zivakodás keletkezett a házastársak között, s bizony nem egyszer tetellegességre is került volna a dolog, ha a két fiu közbe nem veti magát s az anyát nem védí az atya brutálitása elől. Tegnap vásár volt nálunk és Becskey egy laiconyhában hatalmasan lerészegedett. Éjjel táján ment haza és ismét veszedést kezdett az asszonyval. De mivel ez sem tűrte hallgatatlanságát a sérelmeket, a hős ember kést rántott elő, megragadta a gyenge asszony torkát és leakarta mészárolni. A kétésgbe esett segélykiáltozásra a melléksobában alvó két fiu felbredt, hamar fejszékét ragadták és azzal többször oly hatalmasan csaptak az apjuk fejére, hogy az holtan rogyott a padlóra. A csendőrség a fiatal apagyilkosokat elfogta és átadta a kir. járásbírósnak.

— **Névmagyarosítás.** Bartusch Adolf ó-becsei lakos nevet belügyminiszteri engedéllyel „*Bartus*”-ra magyarosította.

— **Leánykötötések en gros.** A romantizmust talán még a spanyolok se apolják jobban, mint a mi szerbjeink. A fin de siecle idejében, midőn a szerelem is kezd csak költők ábrándképe lenni, oly egy romantikus szokást őriztek meg, a melyet másutt csak az operetekben látnak. „A szökes, parosan . . .” Náluk ezt „*uszkocsi*”-nak nevezik. Evről-évre több ilv lánykötötésről veszünk hírt, a melyek közül egy párnak inkább tragikus, mint operetűi finaleje van, — most azonban egy helyről *három* ilv uszkocsiról értesítenek. *Ó-Becse* ez a romantikusság apoló részalugasa, a hol ily dolgok ma is harmasaval-négyesével történnek. Három kis regény. Az első Sztefanovits Szávával esett meg, a ki váliug nőgatta a szép Bukacsev Eviczát, hogy „ha apad, anyad nem enged egymáséink lennünk, jer, szökjünk meg.” Miután a lány egyre szabadott, a legény egyszerre fölkapta — „ha nem jösz, viszlek!” — és megszöktette. A rendőrök három napi keresés után vegre rájuk bukkantak és mindkettőt a szolgabíróság elé kísérték, a hol a lány anyja, — miután az nem akart kedvesétől megválni — szitkozódások között a lányt kitagadta s leráncigalta a nőről még a ruháit, úgy hogy a szegény Evica csaknem Éva kosztumben volt. Ezzel azonban a legény nem törődött, hamarosan rokonaitól ruhát hozott és boldogan vitte haza kedvesét kis szállásába. — A másik szöktetésnek szintén a szigorú szülők az okai. Ő azok a papák és a mamák! Ők is voltak szerelmek, a mama pedig valószínűleg néhány *uszkocsi* is átélvezett és a gyermekükkel szemben oly kemények. A világról sem engedte volna Sztákiy Kuzmán és életpárja, hogy Emilia

lányuk Mirity Sándoré legyen. Pedig a lány csak azt szerette. Nem volt más modus vivendi, — megszöktek. A rendőrök ugyan megfogták őket, de mikor hazakisérték a kettőt, elügyetlenkedték a dologt és a kettő elmenekült. Most a szülők megint keresetik. — A harmadik eset már inkább lányrablás, mint szöktetés. Mrksity Szofija egész nyugodtan nézte a csillagokat a házuk előtt, mikor Doroszlovácski Makszó, melleje ült, s előbb flirtelni kezdett vele, aztán rábeszélgette, mikor azonban látta, hogy ez nem segít, erőlesen, sőt durván fellépett, a lányt ölébe kapta, kocsjára dobta s egyik komája szállására vitte. Négy napig kényszerítette a reszkető lányt, hogy mellette maradjon. Az ötödik napon a rendőrök az erőszakos legényt elfogták és most a börtönben várja büntetését. És a lány? Sir . . .

— **Halólozás.** Vettük az alábbi gyászjelentést: Özv. Horváth Józsefné szül. Abrasits Lacza saját, ugy unokája: Béla és menyé özv. Horváth Gézané fájdalommal tudatja, hogy szeretett gyermeke nemes-militáris dr. Horváth Mór köz- és váltó-ügyvéd, volt országgyűlési képviselő, elte 52-ik évében hosszas betegség után folyó július 14-én reggel 7 órakor elhunyt. A boldogult lelki üdvéért a gyászintenzitet a helybeli szent Teréz templomban, hó 15-én reggel 9 órakor lesz a Mindenhatónak bemutatva, teteme ugyancsak 15-én d. u. 4 órakor beszenteltetven a családi sírbólba a bajai temetőbe fog örök nyugalomra elhelyeztetni. Szabadkán, 1896. évi július 14-én. Áldás és béke lengjen porai felett!

— **Nyomorgó Thália.** Simándy Zsigmond sziniga-gató jól szervezett szintársulatával mintegy három hete megkezdte előadását Bács-Topolyán, de a reszvéltenség oly nagy, hogy az előadások, bár mindnap meg vannak hirdetve, közönség hiánya folytán elmaradnak. Eddig a hirdetett 12 előadásból három lehetett megtartani: 3—4 és 7 ftt bevétellel. Másoron a legjobb művek vannak, meg sem lehetésges a legszűkebb napiszükségletet sem fedezni.

— **Közgyűlés.** Az Ó-Becsei Öngyelző Szövetkezet j. é. július hó 19-én (vasárnap) d. u. 4 órakor tartja a közsegháza diszteremben XVII-ik rendes évi közgyűlését. Napirend: 1. Közgyűlési elnök és jegyző választása. 2. Igazgatósági jelentés a lefolyt év üzleteredményéről. 3. A felülvizsgáló és leltározó bizottság jelentése. 4. A merleg előterjesztése és megallapítása. 5. 7 igazgatósági tag választása. 6. Felügyelő bizottság választása. 7. Két reszvényes kijelölése a jegyzőkönyv hítesítésére. 8. Indítványok. Megjegyzetik, hogy a közgyűlésen előterjesztendő indítványok a közgyűlés előtt 5 nappal az intézet igazgatójánál bejelentendők.

— **Kifogott hulla.** A petrovoszellői előjáróság távirati megkeresésére az ó-becsei tiszaí halászok két napig figyelemmel halászták a Tisza vizét, hogy rátaláljanak Farkas Ilés petrovoszellői 15 éves fiu holt testére, ki mult szombaton, fürdes közben a Tiszába fult. A halászok hosszas keresés után e hó 8-án reggel ki is fogtak egy holt testet, mely a leírás után hasonlított a megfult Farkasoz. A hullát másnap temették el Ó-Becsen.

— **Végzetes fogadás.** A Ferenczcsatorna új-verbaszi zsillipjénél tegnap belefult egy fiatal ember a vízbe. A fiatal ember — Fürst Károly a neve — látogatásba ment Új-Verbaszra rokonaihoz, akiknél többekkel megismerkedvén, tegnap reggel kimentek a csatornai zsilliphez fürdeni. Fogadtak, hogy ki tudja a csatornát átúszni. Egyszerre neki indultak valamennyien, de a csatorna közepén Fürst, ki éppen a legjobban bizonykodott, hogy ő lesz az első a tulsó parton, göröcsélt kapott és elmerült. Társai visszafordultak, hogy kimentsék, de már későn volt: a fiatal ember nyomtalanul eltűnt a habok között. Holtestét csak hosszabb idő múlva találják meg.

— **A pofonok városa.** Egy furcsa ur szállt meg — mint a Sz. N. írja — a mult hét elején Zentán Sonnleithner vendéglőjében egy urral, aki messze utról jött, hogy az új templomnál egy nagyobb vállalkozást teljesítsen. Ez az ur délután jó társaságra akad, hol bácska módon benyalkat. Este a „Magyar Király”-ban folytatódott a muli, honnét ama vidéki ur jó későcsékn botorkált szállására. Szobájába érve szörnyen melege lett, sietett levetkőzni, de a vetkőzésben nem tartott mértéket, addig vetkőzött, míg magán levetni valót talált, tan még a „jeggyűrű” is lehuzta a nagy melegben. Ekkor azután, ki teljes rendbe jött, lefeküdt a padlóra aludni. A bor göze azonban furcsa álmot bocsátott rá. A trefás Morfeus azt sugta a fülébe, hogy ellopják a pénzt. Ekkor a furcsa ur följött és rémülten kereste magát a zsebet. Miután végig kaparazta mind a két oldalát és zsebre nem akadt, elkezdett üvöltöni a pénze után. A szokatlan bödületre szobájába rohan a főpinczér, ki még el sem barmulhatott az ur szokatlan öltözetén, már olyan hatalmas két pofont kapott, hogy fölért négygyel. A kiabálás, ordítás most kettesbe folyik, mire berohan a szobalány. Ez mielőtt elpirulhatott a látványon, már szintén megkapta a neki dukáló két pofont. A rohamosan erősbödő ordításra összeszaladt a szálloda minden cseledeje, állást foglaltak az ajtó előtt, hova az udvaros bátran benyit, abban a pillanatban két hatalmas csattanás hangzik belülről szintén s az udvaros meg lett pofozva. Erre lón általános zsiab, kiabálás és azon ordítva hangoztatott vélemény, hogy a „pasaser” megbolondult. A cseledecszeszaladt segítségért. Vegre a furcsa ur délutáni társaságából fogtak egy okosat, ki nek sikerült a dühöngő embert lecsendesíteni. Néhány pohár hideg víz és toilette-csinálás után a pénz keresése következett. Az ármanyos bugyeláris, mely annyit zavart okozott, csöndesen pihent a felső parna alatt, hová a botányos viselkedést ur maga helyezte el, mielőtt nagyszabású vetkőzésbe fogott. A históriának folytatása is akart lenni, de a szereplők kölcsönösen kibékültek.

— **Öngyilkosság.** — Mrcsain Albus bajmoki földmivest f. hó 8-án saját kamrájában elmezavará holtan találtak meg, valószínűleg elmezaváros állapotában követte el tettet. —

— **Halálos zuhanás.** Mandits Máté bajmoki épülő hazaról az alvány ledőt s azzal együtt Vujevits János kőműves is a földre zuhant, meg pedig oly szerencsétlenül, hogy a dereka kette törött, a járszó gyerekak közül pedig Sarnyovszky Lajosnak Jakab nevű 8 éves fiát agyonütötte. Holtan huztak ki a teglak alul.

— **50 frr utazása a levegőben.** Az ó-becsei vásáron egy asszonynek nagyon megtetszettek a kis leggömbök, melyeket egy ügyes házaló árulgatott. Gondolta, hogy vasárnap ő is visz egyet a gyermekeknek. Hosszas alkudozások után megvásárolt egy piros gömböt és a zsebkendőjé sarkára erősítette. A zsebkendő, melynek egyik sarkába 5 drb. 10 frios volt bekötve, a hóna alá vette és a vásárból haza indult. Egyszerre csak a vasár végen egy kis forgószél támadt, a gömböt zsebkendőstől együtt kirántja az asszony hóna alul. Alig tett bele egy másodperc, s a drága léghajó már a másik oldalon lebegett. A szegény asszony sírva nézett a pirosló gömb után, s remegve várta, hogy mikor fog fehér zsebkendője alhullani. De biz az nem hullott le, hanem inkább folyton magasabba emelkedve, vegre eltűnt a szem elől.

— **Az emberélet és a kanta.** Csuzdi Ferencz ó-becsei földmivés 8 évesnek látszó kis lánya pénteken este a Tiszafürdő közepében levő meritgető lápról lecsuszván, a Tisza hullámaiba esett. Jó szerencse, hogy egy lélekjelenlét megörzött szerb pórón a habokban kapálózó másodikzi felmerülésékor

najánál megragadva a vízből kimerítette. Érdekes volt a kis leány viselkedése, ki nem azon ijedt meg, hogy majd meghalt, nem azon örült, hogy a biztos halálból megmenekült, hanem attól retteget, hogy *vízbeesett kántája* miatt atyja érzékenyen meg fogja fenyíteni.

* **Égészségség és szépsége** ellen nagyot vétkéznek mindenki, aki kritika nélkül használja a szélteben-hosszában hirdetett és laikusok által ajánlott szépitő szereket. E tekintetben Magyarországon még nem volt tanácsadó: csak mióta **dr. Jutassy József**, az összes gyógytudományok tudora és specialista bőrgyógyász külföldi tanulmányai alapján különös szakmájává tette az orvosi **kozmetikát**, csak azóta talál a közönség szakembert, kihez komolyan és teljes bizalommal fordulhat a **szépséghibák eltávolítása, a bőr ápolása és a szépség megóvása** céljából. — A kéz- és arcbőr durvasága, tisztatlansága, **szeplő**, májfolt, anyajegy, lencse, szemölcs **bőratka** (mitesszer), **pörösenés** (wimmerli), izzadás, hajkorpa, **hajhullás**, kelletlen szőrök (**női bajusz és szakál**) stb. nem csodaszerektől mulnak el, hanem csak egyszerű orvosi kezeléstől. Ugyazintán a szépség megóvásának és fentartásának titka is csak a bőr (teint) helyes ápolásában (mosás, szappan, arcpor stb. megválasztása) rejlik, ami egyén és korszak szerint változó. **Dr. Jutassy lakik Budapesten VII. Erzsébet-körút 22.**, rendel 10-1. — 3-5. Levelekre válaszol.

* **Egy jó forgalmi borbélyüzlethez társ esetleg üzletvezető kerestetik.** Cím a kiadói hivatalban.

Tanügy. Értesítők.

A zombori állami főgymnasium XXIV. évi értesítője, melyet Gerevics Gusztáv tesz közzé, bevezető részében az intézet impozáns ezredes ünnepének leírását közli. A részletes jelentésben van: Rác Soma tanár szép és lendületes beszéde, a melyet az iskola millenniumi fának elültetése alkalmával tartott, — továbbá Jeszenszky Dezső tartalmas és gyűjtő ünnepi beszéde, melyet annak idején egész terjedelmében közöltünk is. Azután az intézetnek mult évi története s a rendes rovatok jönnek. Az iskolának összesen 28 tanára van. Beiratkozott 365 tanuló, vizsgálatot tett 337. A tanulók többségét a *róm. kath. magyar anyanyelvű és helybeli* tanulók adják. Osztályismétlésre 28 tanuló lett utasítva. Érettség vizsgára jelentkezett 20, — s a vizsgát sikerrel letette 14 tanuló (2 jelesen, 6 jól, 6 egyszerűen). Az intézet *önképzőkör*e dr. Major Károly felügyelő tanár vezetése alatt az idén is mozgalmassá életet folytatott. A körnek 71 tagja volt, a beadott művek száma 29. A kör 8 pályadíjat tűzött ki, a melyek közül 4 el is dőlt. — Az *énekek* az elmúlt évben *Blazsek Károly*, a zombori szerb tanítónőképző énektanára tanította; a jövő évben *ő Ferencsik Lajos* dr. intézeti tanár fogja felváltani. A dalkörnek 140 tagja volt. — A 9 tagú *zenekart* Weber Mihály zenetanító tanította be. — Új kör is alakult az intézet kebelében a mult évben a *Markovits* (gyorsiró) kör, melynek tagjai — száma harmincöt — a gyorsírás gyakorlati részének elsajátításával foglalkoztak. A kör vezérelnöke *Rác Soma* intézeti tanár volt. A főgymnasium 33 tanulóval részvett a június hó 2-án és 3-án tartott millenniumi tornaversenyen; három tanuló (Petrovits Milivoj VII. o. t. Simits Ágoston VII. o. t. és Kiss Mátyás IV. o. t.) *második díjat*, tíz tanuló egyetemlegesen a kötelhuzásban *elismerő oklevelet* és *Denetrouits Sándor* tornatanító *dicsőítő oklevelet* kapott. — *dr. Feles Adolf*, iskolaorvos és az egészségügy tanárának jelentése szerint az intézet egészségügye is kedvező volt; mindössze 610 könnyű, 41 súlyos és 18 fertőző betegségi eset fordult elő. — Az intézetnek van tanári és ifjúsági könyvtára, történelmi és philológiai muzeuma,

természettani és vegytani, ugyazintén természetrajz és földrajzi szertára, rajzszeretára, torna és egészségügyi szertára, érem-péNZ és régiség gyűjteménye.

Zombor szab. kir. város felső kereskedelmi iskolájának XII. évi értesítője. Közli Zsulyevits Ernő, igazgató. Az értesítő lelegején Trencsény Károly tanár gyönyörű millenniumis ódája van, a melyet az az intézet ünnepélyére írt. Utána ugyancsak Trencsény Károly szónoki emelkedettségű millenniumis beszéde következik, a melyet a költeménnyel egyetemben lapunkban is hoztunk. A felső kereskedelmi iskola *felügyelő bizottságának* elnöke Kozma László, jegyzője Trencsény Károly volt. Az igazgatóval együtt tizenhet rendes és óradíjas tanár működött az elmúlt évben. Az alsó osztályba beiratkozott 32, a közép osztályba 25, a felső osztályba 23, összesen tehát 80 tanuló: a kik közül vizsgát nem tett 11 javító vizsgálatra utasított 13, és az osztályt ismételni tartozik 4 tanuló. Érettségit tett 12 tanuló (4 jelesen, 2 jól és 6 egyszerűen). Az intézet *önképzőkör*e az idén hét szakra oszolva folytatta működését, a *szépirodalmi szakosztályra* Trencsény Károly tanár vezetése alatt és a *modern nyelvek és szakismeretek* osztályára, a melyet Novákovits Izidor tanár vezetett. — Az értesítő bővebben emlékezik meg az intézet sikerült *ezredes ünnepéről*, melyet a városhaza nagyteremben tartottak meg, nagyszámu díszgyűlést közönség jelenlétében. — Az intézet a mult évben közadakozásból díszes *intézet zászlót* szerzett be s egyuttal 500 koronás millenniumi alapítványt létesített. Az intézetnek van gazdag tanári könyvtára, ifjúsági könyvtára, kereskedelmi nyomtatvány gyűjtemény, földrajzi és történelmi szertára, természetani, vegytani, és áruismereti és tornaszertára. Az intézet tandija a jövő évben is helybelieknek 20, a vidékieknek 30 fit lesz.

Az *újvidéki magyar állami polgári és felső kereskedelmi iskola* értesítője nagy, vaskos kötetben jelent meg az idén. Ennek a kötetnek több, mint a felét egy alapú tanulmányozással megírt, bár a laikusok által alig élvezhető, terjedelmes természetudományi értekezés foglalja el: *Újvidék és környékének flórája*, írta Zorkóczy Lajos, az intézet tanára. Azután a rendes értesítői rovatok (tanári kar, a tanulók érdemsorozata, az intézet mult évi története, statisztika, egyesületi élet stb.) következnek. — Az iskolának az elmúlt évben 12 tanára és 342 tanulója volt; 259 a polgári iskolában és 83 a kereskedelmi iskolában. A felső kereskedelmi iskolában érettségit tett 14 tanuló; 1 jelesen, 5 jól, a többi egyszerűen. A társas élet is élénk volt; az intézetnek volt ifjúsági könyvtára, segély-alapja és dalköre. Az ifjúsági önképzőkört — az értesítő szerint a felső kereskedelmi iskolák új szervezete folytán — az év folyamán beszüntették. Az iskola képviselve van a *kiállítás tanügyi csoportjában*; a polgári iskola magyar és német nyelvi, számtani és szépírási dolgozatokkal és kiválóbb rajzokkal, a felső kereskedelmi iskola pedig hasonló dolgozatokkal, azonkívül pedig könyvtvelli, levelezési és egyéb irodalmi munkálatokkal, az egész intézet pedig összes eddigi értesítőinek egybekötött példányával. 100 tanuló négy tanár kíséretében a kiállításra is fútatott. — A kimerítő értesítő adatait *Bruck Ferenc* az intézet igazgatója állította össze.

Az *újvidéki izraelita népiskola története és értesítője*. Az iskolának multját és jelenét az adatok bugzó összehalmozásával *Ipolyi Ernő* tanító írta meg. A zsidó iskolának első megemléstét 1802-ben, tehát több mint száz éve találai. A mult rövid vázolata után megemlékezik a tanulmány az iskola volt és jelenlegi tanítóiról, fentartóiról és jölteveiről, végül az iskola misszióját emeli ki. A tanítótisztületnek három férfi és egy nő tagja van. Az iskola négy osztályába összesen 202 tanuló iratkozott be; kitűnő eredménynyel fejezte be az évét 52, megbukott

36. — Az iskola az évközben szintén megünneplelte a honalapítás ezredik év fordulóját; az ünnepélyen Sűsz dr. főrabbi, mint iskolaszéki elnök, Goldberger Mór és Ipolyi Ernő tanítók tartottak beszédet. Az értesítő, melynek az idén X évfolyama jelent meg, az iskolaszék megbízásából a tanítótisztület szerkeszti.

Az *ő-becsei polg. fluskola* értesítője. Az 1894. évben megalapított ő-becsei polgári fluskola, az idén adta ki első értesítőjét. Szerkesztette Pisztor József igazgató. Az ifju intézet, a mely jelenleg csak három osztályt foglal magában oly rohamosan gyarapodott, hogy ma már ugy az anyagi erőik, mint a latogató ifjak a megyejobb polgári iskolák közé emelik. — Az iskola tanári testülete tíz személyből áll, a kik közül négy okleveles tanár. — Az első osztályt 64, a másodikat 31, a harmadikat 41 tanuló latogatta, a melyben az örvendetes az, hogy majd a szerbajku tanulók képeztek.

Az értesítő tartalmát Pisztor József igazgató „Hazánk ezereves fennállásának emlékeire” czimú, május 9-én tartott felolvasás; az iskola története; majd az erdemrendek; a statisztikai kimutatások; a könyvtár; a tudnivalók; a polgári iskola czélja; értesítés a tanévéről, a mely szerb nyelven is föl van tüntetve és végül az igazgatói jelentest képezik.

A *topolyai izr. népiskola* értesítője az 1895/96 ik tanévéről. Közzeteszti a tanítótisztület. A millennium alkalmából tartott ünnepély leírása vezet be az értesítőt. Az ünnepélyen Koch Bernát iskolaszéki elnök, Schlosz Lajos és Rosenberger Dávid tanítók tartottak szép és tartalmas beszédet. Az értesítő egyéb adatai közül kiemeljük a következőket. A tantestület részvett a II. Országos és Egyetemes Tanügyi kongresszuson. A tanítótisztület hét tagból áll. Az öt osztályba beiratkozott összesen 98, kimaradt 22. Fiu volt 56, leány 42. Kitűnő sikerrel vizsgázott 13, elégtelen volt 23. Anyanyelvre nevez 97 magyar s csupán egy nemet.

Törvéyszéki csarnok.

Sajtópör. Szeptember 14-én lesz a esküdtzéki tárgyalása a sajtópörnek, amelyet Donozlovits Vimos dr. zombori orvos indított Thim József dr. zombori járásvoros ellen sajtóvétség miatt.

IRODALOM.

A zombori m. kir. áll. főgymnasium története. (1972—1895) írta *Jeszenszky Dezső*. Nem olyan akadémikus értekezés a munka, a minőnek hínáé az ember. Két okból nem az. Az egyik, a mi kiváló értéket kölcsönöz a műnek, hogy a mű érdemes szerzője nem ügyelt arra, hogy az intézetet, a melynek történetét írta, minel kedvezőbb világításban tüntesse fel és nem törekedett — az alkalmi írók szokását követe — minden dicsérhetőt föl sorolni, a rosszabb és kényesebb dolgokon csak úgy atsikanlani. Jeszenszky Dezső ugy fogta föl feladatát, mint egy igazhi hisztorikus. S ezzel a mű korántsem vált parodisztikussá. Hanem igenis: jellemző vonások vannak benne a tanügy mai állapotára, — a melyet a szerző ugyan — hivatásánál fogva — nem óhajt kritizálni, de objektív és igaz előadása által annak nem egy hibájára utal. Aztán még valamit sikerült Jeszenszky Dezsőnek híven visszatükröztetnie; azt az ifjúságot, a melynek kiképzése az ő gondjaira van bízva. S ezt sem úgy, a hogy más pedagógusok szeretik tenni; jeremiádozatok zengve a fin de siècle romlott ifjúsága felett, vést jósólva az enfauf terriblek sorsának, meg a koránérett ifjúságot hirdetve úton-ütöfelen, hanem olyan dolgokra mutat, a miket nemcsak a pedagógus látnoki szeme vehet észre, hanem a melyeknek jeleivel mi is találkozunk. És az ő állításainban nincs is okunk kételkedni, ó, ki huszonnyeg év óta viseli már az istenek gyűlöletét, a miért belőle pedagógust tettek, — ő

jól ismeri azt az erdőt, a melyeknek ő a kertésze. Azután nem szólva arról a szép rendszerről, a melylyel a gymnasiumnak elegendő változatos történetét előadja; a mi szintén nagy érdem — még valami van a monografiában, a mi növeli a becstét. Jeszenszky Dezső nem a fölületes munkának embere. A gymnasium történetét irván, nem szorítottok csupán az egyes adatok száraz elősorolására és a tanügy állapotára, — hanem, hogy a gymnasium missziója, helyzete, jövője is világosan álljon elénk, — a városnak rövid raszáit is nyújtja, sőt a megye dolgaiból is odaveszi az odatartozókat. És olyan ez a rész, hogy külön művet is képezhetne; oly sikerülten van megalkotva. Méltán illeti meg az elismerés ezek miatt a szerzőt, azt ember szinte sajnálja, hogy ennyi jóakart és buzgóság egy oly munkának megalkotására fordított, a melylyel tárgya miatt alig foglalkoznak, és ugyanez okból is csodálkoznak rajta. Hanem a csodálat fölüsteges; Jeszenszky Dezső, a mint e műből láttuk, oly ember, a ki, hogyha valamibe fog, az azután emberségesen vezezi el. Ő még a lelkiismeretes régi gárda tagja; a mi fölületes korunkban pedig az ilyen emberek ritkák. És ép ezért meg is kell őket becsülnünk.

A „Vasárnapi Ujság“ július 12-iki száma 30 képpel, s a következő tartalommal jelent meg: „József Agost főherceg és neje“ (a budapesti ünnepélyek alatt fölvetett legújabb fényképek után; Augustia főhercegnő magyar diszben). — „Az anya“ Költemény Jakab Ödöntől (Kimmach László rajzával). — Regénytár: „Züdorék.“ Regény. Irta Gyarmathy Zsigáné (Neogrády Antal eredeti rajzaival); — „Senki fia“, Regény írta Verne Gyula (a párizsi kiadás rajzaival). — „Vissza a faluba.“ Eletkép. Irta Vértessy Gyula. — „As ezredévi kiállításból: A magyar ügyvédi kar kiállítása.“ — „Az ezredévi ünnepélyekből“ (képpel: A magyar országgyűlés diszülése az új országházban R. Hirsch Nelli rajza, továbbá diszmagyar ruhában fölvetett fényképek után: gróf Sztáray Irma gróf Pajecsevich Tódorné, báró Radvánszky Gézané, gróf Bethlen Andras Erdélyi zászlajával és a komáromi bandérium). — „Régi francia lakodalmi szokások.“ — Orosz hírlapírók Budapesten“ (11 arcképpel Lakos Alfred rajzai után). — Li-Hung-Csang kínai alkirály Berlinben a német császárnál (képpel). — Dr. Kronawetter (képpel). — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyletek, Sakkjáték, Képtalány, egyveleg, stb. rendes heti rovatok egészítik ki a lap tartalmát. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 2 fnt, a Politikai Ujdonságokkal együtt 3 forint. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában. (Budapest, IV., egyetem-utca 4. sz., Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“, a legolcsóbb újság a magyar nép számára) félévre csak 1 fnt 20 kr.

Az igazi közvélemény. A magyarországi tanítók V. egyetemes tanitógyűlése oktatás ügyünket forduló ponthoz vezette. A reform törekvéseknek határozott formát Földes Géza, a Nemzeti iskola h. szerkesztője adott. Azok az elvek jutottak a gyűlés határozataiban diadalra, melyet a nemzeti iskola hirdetett, s melyet Magyarország tanítói mindnyájan vallanak. Földes javaslatait nemcsak egyhangulag fogadták el, hanem a lelkesedés is a lehető legmagasabb fokra emelkedett. A napilapok tudósítói a meghatóan szép jelenetekben nemcsak gyönyörködtek, hanem tudósításaikat ezeknek hatása alatt írták s a magyar tanítónak ideális törekvése egyszerre az egész társadalom közkincsé lett. A miniszter másnap maga buzdította a villásreggelire meghitt tanítókat, hogy lelkökben igazán ápolják ezt a lelkesedést s azt elaludni ne engedjék soha. Ime a tisztelet, a mi a Nemzeti Iskola három éves élete alatt szerzett a magyar tanítás ügynek! Van-e hát olyan tanítói lap, amely méltóbb lenne a magyar tanítók, tanárok támogatására, mint a Nemzeti Iskola?

CSARNOK.

Egy veszett nap.

(Humoreszk.)

I.

— Ők éppenséggel nem gyanakszanak, légy teljesen nyugodt, semmitől sem kell félned, — ismételte dr. Pintér. — Még a légynek se tudnának ártani, — sebak, ha kissé túlságosan is molesztálok őket.

— Oh, — felelt Varga, — de mégis izgatottak, talán veszedelmesek s végül is...

— Bolondság. Azt csak nem kívánhatod, hogy nyugodtan tőrjék meg azt is, ha a legyek szemtelenkednek az orrukban.

Dr. Pintér könnyen beszélt, ő megszokta volt bolondjait, azokból élt, de a mi jó Varga barátunk, a ki mostanában jött a boldog vidékről, még soha életében nem találkozott bolonddal, legalább is nem őrjöngő bolonddal.

Dr. Pintér ugyanis elmebetegét gyógyított. A fővárosban elmeógyógyintézetet alapított és éppen nem panaszkodhatott a miatt, hogy kevés betege volna, sőt ellenkezőleg.

Varga barátunknak azonban fogalma sem volt arról, hogy egykori kenyeres pajtása elmebeteg lett; ha tudta volna, bizonyára nem arra használja vala fel a kettős ünnepet, hogy meglátogassa Pintért, vagy legalább is nem szállt volna hozzá, hanem valamelyik vendégfogadóba. Most már természetesen késő volt s Varga Pál barátunk nem szabadulhatott kényelmetlen helyzetéből.

— Nem, nem, semmitől se kell félned, — folytatta Pintér. Oly nyugodtak és gyanutlanok, mint a gyermekek. Mindegyik a saját szobájában reggelizik s csak az ebédet költjük el közös teremben. Egyébiránt ha kellemesebbnek találod, szobámban is étkezhetünk. Csak egyetlen betegemet kell meghívnom. Egy eredeti ficzkót, a ki teljes ártatlan; csak néhány bogara van. Az egyetlen dolog, a mit nem tűr el, ha ellenkeznek vele. Látszólag legalább mindent az ő kedve szerint kell hagyni, különben utálatossá válik. Előszeretettel politizál, telivérű agrárius s gyakran nagyon is belemelegszik. Akkor aztán elegendő, ha Szegedről kezdsz vele beszélni.

Szeged kedvencz városa és e város nevének az említésére rögtön elfelejt minden egyebet. E szó magnetikus hatást gyakorol rá s a való leginkább kedvére, ha minduntalan Szegedre utaznék.

— Ez mind nagyon szép dolog — vélekedett Varga s letörülte homlokáról a verejtéket. De mond, ha rá talánna jönni ez a szegedi habókája s én egyedül volnék vele, hát akkor mit csinálnék?

— Akkor, barátom, utazol!

— Én... utaz... Nem barátom, abból nem lesz semmi, nem azért jöttem Budapestre, hogy egy örülltel Szegedre utazzam.

— De bolond te, hiszen úgy értem, hogy csak szimulálnád az utazást. Kocsira ülsz vele, kihajtatás a nyugoti pályaudvarra s ott úgy tegyél, mintha nem volna pénzed és megkéred őt, hogy gondoskodjék jegyekről. Miután egyik betegemnél sincs pénz, ő se válthatna jegyeket s így kénytelenek lennétek visszatérni. Egyébiránt légy nyugodt nem fog erre kerülni.

II.

A borzasztó ebéd ideje elérkezett.

Pintér dr. bemutatta Varga Károly komáromi barátját Majsai Dániel barátjának. A két férfi kezét szorított, néhány aggodalmas pillantást vetettek egymásra, az asztalhoz ültek.

A társalgás eleinte igen lassan indult meg, később azonban hatott a jó példa, melylyel Pintér dr. járt elől s csakhamar vigan folyt a beszélgetés. Ekkor — a pecsenye feltálatlása után — Pintér dr.-t hirtelenül elhívták s e pillanatban, mintha aggasztó félelem cikázott volna át a magukra maradt vendégeken. Köhécselni kezdtek, nézegették egymást, nyugtalanul mozogtak ide-oda, míg végre Majsai ur szólni kezdett és egy kérdést vetett fel a gazdaközönség nyomorát illetőleg.

Varga Károly ijedten tekintett a szomszédjára s a mikor látta, hogy ez a pecsenyéhez nyult, felugrott az asztaltól, megragadta Majsai kezét, melyben késétszorongatta és indulatosan kirukkolt ezzel a kérdéssel:

— Hogy... Hogyan tetszik önnek Szeged?

— Szeged? — kiáltott amaz elragadtatva. Oh nagyon... nagyon tetszik. Én... én nem ismerek annál szebb várost. Ha... ha ön akar, odautazhatunk.

— Kész örömmel, a mikor óhajta.

— Oh, azonnal, ha... ha önnek tetszik.

Ís mindaketten feltekelt az asztaltól és megindultak.

A portás figyelemzetlenül hunyorgatott Varga felé és kinyitotta a kaput, hogy kibocsássa őket. Varga itt előrebozsájtotta Majsait és ez alatt odasugta a portásnak:

— Az istenért, értesítse a dologról a doktort, mondja neki, hogy megtalál bennünket a nyugati pályaudvarnál.

— Nos, nem jön? — türelmetlenkedett ez alatt Majsai.

— Azonnal... azonnal...

A nyugati pályaudvarnál olyan rettenetes jelenet játszódott le, hogy Varga barátunknak égnek állott a haja.

— Istenem — mondá kétségbeesett arccsal, miközben átkutatta összes zsebeit — valahol elvesztettem a tárczámat. Hogy jutunk most már Szegedre? Nem tehetné ön meg azt a szívességet, hogy megváltaná az én jegyemet is?

— Szívesen! — mondta Majsai ur és oda lépett a megrémült Varga oldalához.

— Az ördögbe is, hát honnan van neki pénze? — gondolkodott Varga barátunk s nyomban egy ötlete támadt. Mi lenne akkor, ha ő mögözőknék és magára hagyná a bolondot!

A mint gondolta, úgy tette.

Ebben a pillanatban azonban hollotta, a mint Majsai után kiáltott:

— Gyorsan, gyorsan, itt vannak a jegyek, jöjjön, mert különben az orruk előtt fűtül el a vonat.

Ugyanakkor érezte, hogy az örüllt megragadta a karját és kéréllhetetlenül hurcolja magát.

Sápadtan, támoogyva, mint a halálra ítélt, türtte, hogy történnék vele bármi. Hogy miképen jutott be a waggonba, arról fogalma se volt, egyszerre csak benne ült; egy fűtül, egy zökkenés és a vonat megindult.

— Lajos-Mízse, mindenki szálljon le!
— hangzott egyszerre a kalauz kiáltása és
felnyitotta a kocsiját.

— Lajos . . . ?

— Pszt! — sujtogott Majsai ur. Az-
után Vargához fordult:

Ugy hisze-n, hogy Szegeden vagyunk.

— Hála Istennek — sóhajtott magá-
ban Varga — tökéletesen bolond és azt
hiszi, hogy Lajos-Mízse Szeged. A legköze-
lebbi vonattal vissza utazom és aztán pá-
neked Budapest, megelégetelek Pintérrrel és
bolondjával együtt.

Ez a gondolat, hogy ilyen könnye-
dén megszabadul, visszaadta neki jókedvét
és humorát.

— Természetesen — kezdte aztán —
ez Szeged. Pompás város, nemde? És
hogyan fogunk itt mulatni? Valóban, nagy-
szerű gondolat volt öntől, hogy ide jöttünk.
Hová is menjünk csak először? A muzeum-
ba, vagy —

— Oh nem — vélekedett az őrről. Azt
gondolnám, hogy előbb térjünk be ebbe a
vendéglőbe egy korty italra. Nem tartaná
helyesnek?

Bélettek. Ebben a pillanatban azonban
egy nevető arcz tűnt elebük s ez ki volt?
Ki más, mint — Pinter dr.

— Hogyan — — hogy kerülsz te ide,
szólottak mind a ketten egyszerre.

— Én? — És a doktor alig tudott
szólni a nevetéstől. — Én? A lehető leg-
egyszerűbben, azzal a vonattal, mely a tiétek
előtt indult.

— A mienket megelőzőn? Ugy tehát te
tudtad, hogy a bolondod . . .

— De edes fiam, hát nem értitek,
hogy mindez csak tréfa volt? Bolondok
vagytok mind a ketten, de azért betegem
épp oly kevéssé őrről, mint te.

— Hát akkor ki ő?

— Én? Nevem Varga Pál Komáremből.

— Én Majsai Dániel vagyok Szabad-
káról.

— Ezt már tudjuk, — vágott közbe a
doktor. — De a mit nem tudtok, az, hogy
Varga barátom régi iskolatársam, és hogy
Majsai ur jóvendőbeli apósom, a kik remél-
hetőleg, mind a ketten most már megszaba-
dultak az őrről való félelemtől, most —
a mikor egymást kölcsönösen bolondnak
tartották. S most, — ha tetszik, — haza
indulhatunk.

Varga Pál barátunk azonban komikus
komolysággal felelt:

— Hozzad! Nem, a viláért sem.
Milyenek lehetnek a bolondjaid, ha a józan
emberek is megbolondulnak nálad. Nem,
nem, visszatérünk ugyan, de nem hozzád,
hanem ezután a veszekedett nap után —
csapunk egy veszekedettetbe éjszakát.

Közzgazdaság.

— Kerti növények és főzelékfélék
termelése. Már többször fölmerült az az
eszmé Magyarországon, hogy a kertészetet
fejlesztési célra, mert a magyar mezőgaz-
daság szegényére hazánk fogyasztó népe
idegen kertészeti cikkekre szorult. Évenként
millió és millió forint értékű kertészeti élelmi
cikkekkel vásárolunk a külföldről, sőt az
utóbb lefolyt évben a magyar hágyamaterme-
lés kiünne hírneve daczára Egyiptomból hágy-
mát is, még pedig nagy mennyiségben szá-
llítottunk. Pénzünk tehát olyan cikkekért
vándorol ki, a mely árucikkeket idebenn az

országban is lehet előállítani. De nem elég
az üdvösségre, hogy nem tudunk elegendő
főzelékféléket produkálni, hanem még a szerb,
bosnyák és bolgár bevándorlóknak is ada-
kozunk. Ezek a jó atyafiak meglepednek
valamely város közelében és ők látják el a
vidéket mindenféle házi főzelék szükséglettel.
Ezton is tehát több millió forint vándorol
ki tőlünk. És így a helyeti, hogy a magyar
gazdaosztály fölkarolná a kertészeti ügyet, a
mint ezt a megyében is Szabadka, Újvidék,
és Baján is teszik — rászorul a külföldre
és a legjobb esetben is a hozzánk pénzszere-
zés végett bevándorolt idegen kertészekre, a
kik a mint megszedték magukat, rögtön isten
hozzádot mondanak hazánknak. A főzelék
és egyáltalában a zöldségfélék termelését —
tekintve a mai alacsony gabonáarakat —
mi sem ajánlja jobban, mint az a jó ár, a
melyet értük megadnak. Az idén is jól fizet-
ték ezeket a cikkeknek s fizetik most is. A
hol gonddal termelik a kerti növényeket és
zöldségféléket, ott a folyó ev gazdag termé-
ssel bíztat. Igen jól állanak az országban az
összes főzelékfélék főképp a sárgarépa, hágy-
ma, petrezselyem, ugorka, tök és a hüve-
lyesek általában.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. J. Megkaptuk az egész garmadát.
Egy két iztelen apróság kivételével vala-
mennyi jön, a tiszteletpéldány pedig megy.

B. J. Javításokkal sikerült belőle
közölhető formálni. Remélhetőleg a jövőben
kevésbé szorul a korrekurára. A fővárosi
tudósításokat — ha közérdekűek, szívesen
vesszünk, de nem honorálhatjuk.

Hirdetések

szám 677

1896

Árverési hirdetés.

Alólirott bírósági végrehajtó az 1881.
évi LX. t.-cz. §-a értelmében ezenel közhir-
ré teszi, hogy a zombori kir. járásbírósg

Képviselője a Premier Cycle Co. Cowentry-i, a Seidel és Neumann dresdai, The Schmth
glasgovi, valamint több hírneves gyáraknak az Alföldön egyedüli képviselője

Ajánlja az érdeklődők b. figyelmébe a legújabb rendszerű **kerékpá-
rok**, ugyszintén **kerékpárreszek és felszerelési cik-
kekkel** dusan felszerelt raktárát jutányos árak és kedvező fizetési felté-
telek mellett

Vidéki megrendelések azonnal és pontosan eszközöltetnek, több keré-
pár vásárlása esetén minta-gépekkel megjelenek.

Betanítás vevőknek ingyen.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Zomborban már több kiünne gépem van forgalomban előkelő ke-
rékpár egyesületi tagoknál.

A lehető leghozzáadott kiszolgálásról t. vevőimet biztosítva, vagyok
teljes tisztelettel

Kemény Lajos.

Használt kerékpárokat vásárlás esetén illő árban becserelek.

1896 évi 12387 számú végzése következté-
ben dr. Új József ügyvéd által képviselt
Holczer S. fia javára Danilov Jövő ellen 644
frt 99 kr. és jár. erejéig foganatostott kie-
légtési végrehajtás útján felül foglalt és 510
frtra becsült különféle szövetek s bútor ne-
müekből álló ingóságok nyilvános árverésen
eladatnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir.
járásbírósg 12647 1896 számú végzése foly-
tán 644 frt 99 kr. tökéketelés, ennek 1895
évi november hó 14 napjától járó 5% kama-
tai és eddig összesen 58 frt 03 1/2 krban bí-
rólag már megállapított költség erejéig **O.Szi-
vacon a községháznál** leendő eszközlé-
sére **1896 évi július hó 22 napjának
délután 3 órája** határidőül kitézetik és
ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzés-
sel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok
az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a
értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet
ígérőnek becsíron alul is el fognak adatni.

Kelt Zomborban, 1896 évi július hó
11 napján.

Styrum Mór,
kir. jbi rósági végrehajtó.

Hirdetmény.

Hódságh községében (Bács B. vmegye)
80 év óta fenálló és folytonos üzemben tar-
tott

vegyes áru keres- kedés

(utóbbi időben egyedül rőfös- és rövidáru
kereskedés) teljes berendezéssel és üzlethe-
lyiséggel, a melyben az üzlet 31 éven át
állandóan elhelyezve van,

előnyös és kedve- ző feltételek mel- lett átvehető.

Írásbeli vagy szóbeli tudakozódásra kész-
séggel közöm a közelebbi feltételeket.

Schumacher Jakab,
Hódságh.

A helybeli, aradi, csabai és szabadkai kerékpár-
egyleteknek szállítója.

A
„ZOMBOR és VIDÉKE“ könyvnyomdája
ZOMBOR.

Elvállal mindennemű szakmájába vágó munkák gyors, pontos és kifogástalan elkészítését, csinos kiállítás és a legolcsóbb árak mellett.